

ברכות טז. (המשנה) עד יז. (ש מהסוף)

ביאורי מושגים
תפילת פועלים – המדרש (פרשת בשלח) קובע שהגזול את חבירו אין תפילתו נשמעת. לכן חכמים נזהרו מאוד שפועלים המתפללים לא יגזלו בתפילתם את זמנו של בעה"ב ובכך יצא שכרם בהפסדם!

משנה

האומנים הנמצאים בראש האילן או הנדבך:
יכולים לקרוא שם קריאת שמע אבל לא להתפלל,

חתן פטור מקריאת שמע,

ר' גמליאל קרא בלילה הראשון של נישואיו, לתלמידיו הסביר שאינו מוכן לבטל ממנו קבלת עול מלכות שמים.

הערות:

1. פועלים (המחוייבים למעביד) הנמצאים במקום נוח (עץ תאנה למשל) יכולים גם להתפלל שם.
2. בפרשיה הראשונה יש להפסיק ממלאכה ולהתכוון, בשניה יש להמשיך בעבודה תוך כדי.

כדי ליפטר מק"ש צריך למלא שני תנאים:
1. עוסק במצוה – שנאמר 'בלכתך בדרך' – כשאתה הולך בהליכה שלך ולא של מצוה,
2. להיות טרוד.

נדחה – אם ברייתא א' היא לשיטת ר' יהושע היה עליה לאפשר לכולם להתפלל מעין 18 ולא רק לפועלים!

תירוץ א': זוהי מח' תנאים. ברייתא ב' היא לשיטת ר' גמליאל שסבר שאין להתפלל מעין 18, ברייתא א' היא לשיטת ר' יהושע שסבר שניתן להתפלל מעין 18.

סתירה בין ברייתות:

ברייתא א' קובעת: פועלים המתפללים מתפללים מעין 18,

ברייתא ב' קובעת: פועלים המתפללים מתפללים 18 מלא,

חיזוק לתירוץ:
גם לגבי ברכת המזון יש הבדל בין שני סוגי הפועלים. כשבעה"ב משלם – לא מברכים לפני ומברכים רק 2 ברכות אחרי

תירוץ ב': ההבדל בין הבריתות תלוי במי משלם על ההפסקה. אם בעל הבית משלם – מתפללים קצר, אם זה על חשבון הפועלים – מתפללים ארוך.

משנה

מקרים נוספים שבהם חרג ר' גמליאל מהכללים:
1. רחץ בלילה שמתה אשתו – כיוון שהיה איסטניס,
2. קיבל תנחומים על טבי עבדו – כיוון שטבי היה כשר,

האם כל חתן רשאי להחמיר ולקרוא שמע:
ת"ק: רשאי, ר' שמעון בן גמליאל: לא רשאי

ר' גמליאל סבר שאבלות לילה ראשון היא מדרבנן. וחכמים לא גזרו במקום צער גדול.

תנחומים על עבדים:
ר' גמליאל ור' יוסי: על כשרים מקבלים תנחומים, חכמים: אין מקבלים תנחומים על שום עבד.

פגמים חשובים של חכמים

1. חכמי יבנה: אני, הלומד בישיבה, בריה וחברי, העובד בשדה, בריה – שמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט – אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוון ליבו,
2. **רבא:** תכלית החכמה – אם הי אבאה יחד עם מעשים טובים ותשובה – אחרת התלמיד יתפוס גובה ויבעט באביו, אימו ורבו.